

Syytetyn oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä - Ranska

Näillä sivuilla kerrotaan mitä tapahtuu, kun rikoksesta epäilty tai syytetty henkilö joutuu oikeuteen. Vähäisistä rikkomuksista, kuten liikenerikkomuksista, joista määrätään yleensä sakkorangaistus, kerrotaan [tietosivulla 5](#).

Tietoja rikoksen uhrin oikeuksista löytyy [täältä](#).

Johdanto

Tuomioistuimet jakautuvat neljään ryhmään:

- **Poliisituomioistuin (tribunal de police)**

Poliisituomioistuin toimii yhden tuomarin kokoonpanossa ja ratkaisee pääasiassa viidennen luokan rikkomuksia. Tuomioon voi hakea muutosta muutoksenhakutuomioistuimen rikosasioita käsittelevältä jaostolta (chambre des appels correctionnels), mutta vain tietyissä tapauksissa.

- **Paikallistuomioistuin (jurisdiction de proximité)**

Paikallistuomioistuin toimii yhden tuomarin kokoonpanossa. Se ratkaisee neljän ensimmäisen luokan rikkomuksia.

Muutoksenhakua koskevat samat säännöt kuin poliisituomioistuimen tuomioita.

- **Vähäisten rikosten tuomioistuin (tribunal correctionnel)**

Vähäisten rikosten tuomioistuimessa on yleensä kolme tuomaria, ja se ratkaisee lähinnä vähäisiä rikoksia (délit).

Asia voidaan käsitellä joko sen tuomiopiirin tuomioistuimessa, jossa a) rikos on tehty, b) jossa vastaaja tai yksi vastaajista asuu tai c) jossa vastaaja on pidätetty.

Alemman oikeusasteen tuomioistuinten ratkaisuihin haetaan muutosta muutoksenhakutuomioistuimen rikosasioita käsittelevältä jaostolta.

- **Rikostuomioistuin (cour d'assises)**

Rikostuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan sellaiset täysi-ikäisten tekemiä rikoksia koskevat asiat, jotka eivät kuulu minkään erityistuomioistuimen toimivaltaan.

Se koostuu kolmesta ammattituomarista ja yhdeksästä valamiehestä, jotka on valittu arpomalla Ranskan kansalaisten keskuudesta.

Syyttäjä ja tuomittu voivat valittaa rangaistustuomiosta rikostuomioistuimeen, joka koostuu 12 maallikkovalamiehestä ja kolmesta ammattituomarista. Vastaaja ja virallinen syyttäjä voivat hakea muutosta rikostuomioistuimen päätökseen riippumatta siitä, onko se langettava vai vapauttava. Asianomistaja voi hakea muutosta vain tuomioistuimen myöntämiin vahingonkorvauksiin.

Lyhyt yhteenveto rikosoikeudenkäyntimenettelystä

Seuraavassa kuvataan lyhyesti rikosoikeudenkäynnin tavanomaiset vaiheet.

Esitutkinta

Poliisin tai santarmilaitoksen suorittaman esitutkinnan tarkoituksena on todeta, onko tapahtunut lainrikkomus, kerätä sitä koskevat todisteet ja löytää tekijät. Tutkinta suoritetaan virallisen syyttäjän johdolla. Se tehdään aina, kun toimenpiteet on käynnistetty virallisen syyttäjän aloitteesta.

Vereksen rikoksen esitutkinta (enquête de flagrante) erotetaan Ranskassa tavanomaisesta esitutkinnasta (enquête préliminaire), jonka rikospoliisi suorittaa virallisen syyttäjän aloitteesta.

Esitutkinta on kaikissa tapauksissa salainen, ja se tehdään vastaajaa kuulematta.

Rikostutkinta

Tutkintatuomarin suorittaman rikostutkinnan (instruction) tarkoituksena on koota todisteet rikoksen tekemisestä ja löytää syyllinen. Siinä ratkaistaan, onko olemassa riittävästi perusteita tekijän lähettämiseksi tuomioistuimen eteen, ja valmistellaan asia tuomioistuinta varten. Se on salainen, mutta menettelyn osapuolilla on oikeus tutustua asiakirjoihin, ja he voivat esittää tutkimuspyyntöjä tietyin ehdoin.

Oikeudenkäynti

Oikeudenkäyntivaihe on julkinen, suullinen ja kontradiktorinen, eli siinä kuullaan molempia osapuolia. Tuomioistuinkäsittely johtaa päätökseen, johon voidaan hakea muutosta.

Tietosivuilla on tietoja kaikista menettelyn vaiheista ja vastaajan oikeuksista. Esitetyt tiedot ovat ainoastaan ohjeellisia, eivätkä ne korvaa oikeudellista neuvontaa.

Euroopan komission rooli

Euroopan komissiolla ei ole toimivaltaa rikosoikeudenkäyntimenettelyissä jäsenvaltioissa, eikä se siksi voi auttaa valituksen tekemisessä. Näillä sivuilla on tietoa siitä, keneen voi ottaa yhteyttä ja miten tulee menetellä.

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevien linkkien kautta

[1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa](#)

[2 – Oikeuteni tutkinnan aikana](#)

- Oikeuteni pidätyksen aikana
- Oikeuteni tutkintatuomarin suorittamassa ensimmäisessä kuulustelussa
- Rikoksesta epäillyn ja asiamiehen avustaman todistajan asema
- Tutkinnan päättäminen
- Eurooppalainen pidätysmääräys
- Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin

[3 – Oikeuteni oikeudenkäynnin aikana](#)

[4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä](#)

[5 – Liikenne rikkomukset ja muut vähäiset rikkomukset](#)

Linkkejä

[Tietoa oikeuksistasi](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017

1 – Miten saan oikeudellista neuvontaa

Jos joutuu rikosoikeudenkäynnin osapuoleksi, on erittäin tärkeää saada riippumatonta oikeudellista neuvontaa. Näillä sivuilla kerrotaan, milloin ja missä olosuhteissa rikoksesta epäillyllä on oikeus asianajajaan ja miten asianajaja häntä avustaa. Tällä yleissivulla kerrotaan, miten asianajajan löytää ja miten hän saa palkkionsa, jos asiakkaalla ei ole varaa maksaa sitä.

Kuinka löydän asianajajan

Asianajajan käyttäminen on pakollista vain vakavia rikoksia (crime) koskevissa asioissa, mutta sitä suositellaan muissakin asioissa.

Oikeus valita asianajaja vapaasti on peruseriaate.

Vastaaja voi vapaasti valita tuntemansa asianajajan tai pyytää nimeämään itselleen asianajajan.

Hän voi valita jonkun tuntemansa asianajajan tai asianajajan, jota hänelle suositellaan.

Hän voi myös tutustua asuinpaikkakuntansa asianajajaluetteloon vähäisiä riita-asioita käsittelevässä tuomioistuimessa (tribunal d'Instance), kunnanvirastossa (mairie) tai lähimmässä asianajajayhdistyksessä (barreau).

Asianajajia löytyy myös puhelinluettelosta ja Internetistä.

Monilla verkkosivustoilla on alan mukaan järjestettyjä asianajajaluetteloita:

- [Conseil National des Barreaux](#) (Asianajajayhdistysten kansallinen neuvosto, CNB)
- [Ordre des Avocats du Barreau de Paris](#) (Pariisin asianajajaliitto)
- [Oikeusministeriö](#)

Monet asianajajayhdistykset päivystävät tuomioistuimissa, kunnanvirastoissa ja oikeustaloissa (maisons de justice et du Droit).

Pidätetyllä on erilaisia mahdollisuuksia valita asianajaja.

Tutkintavankiloissa on esillä asianajajaluetteloita.

Myös vankilatyötä tekevät yhdistykset voivat neuvoa asianajajan valinnassa. Näitä ovat Ranskassa esimerkiksi Observatoire International des Prisons (kansainvälinen vankiloiden seurantakeskus) ja Association des Visiteurs de Prisons (vankilavierailijoiden yhdistys).

Ulkomaalainen voi saada apua asianajajan valintaan kotimaansa konsulaatista.

Vastaaja voi myös pyytää oman tuomiopiirinsä asianajajayhteisön puheenjohtajaa nimeämään avukseen asianajajan viran puolesta.

Asianajajan palkkion maksaminen

Vastaajan on maksettava valitsemansa asianajajan palkkio, josta hän sopii asianajajan kanssa.

Vastaaja voi tehdä palkkiota koskevan sopimuksen asianajajan kanssa, jolla on oikeus pyytää osa palkkiosta asian käsittelyn kuluessa.

Jos vastaajan tulot alittavat tietyn enimmäisrajan, hän voi saada [oikeusapua](#) tietyin ehdoin.

Tämä tarkoittaa, että valtio voi maksaa viran puolesta nimetyn asianajajan palkkion osittain tai kokonaan vastaajan tuloista riippuen. Jos vastaaja ei saa oikeusapua, viran puolesta nimetystä asianajajasta tulee valittu asianajaja, ja vastaajan on sovittava palkkiosta hänen kanssaan.

Jos valtio maksaa vain osan asianajajan palkkiosta, vastaajan on maksettava palkkion loppuosa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijäoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017

2 – Oikeuteni tutkinnan aikana ennen oikeuskäsittelyn alkua

Tämän sivun alkukielistä versiota [fr](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

Mikä on tutkinnan tarkoitus?

Esitutkinnalla (enquête judiciaire) tarkoitetaan kaikkia rikokseen liittyviä tutkimuksia, joita rikospoliisi suorittaa oikeuslaitoksessa tutkintatoimista vastaavan syyttäjän (magistrat de l'ordre judiciaire) valvonnassa.

Esitutkintaan ei välttämättä liity varsinaista rikostutkintaa (instruction). Esitutkinnassa selvitetään, onko rikos tapahtunut, kerätään todisteita ja pyritään löytämään rikoksen tekijät.

Ranskassa erotetaan toisistaan vereksen rikoksen esitutkinta (enquête de flagrance) ja tavanomainen esitutkinta (enquête préliminaire). Ensin mainittua käytetään, kun rikos on parhaillaan tapahtumassa tai juuri tapahtunut, ja siinä poliisilla on laajat pakkokeino-oikeudet. Muissa tapauksissa suoritetaan tavanomainen esitutkinta. Esitutkinnassa on aiemmin ollut käytettävissä vähemmän pakkokeinoja, mutta se on uusimman lainsäädännön myötä lähentynyt vereksen rikoksen tutkintaa.

Monimutkaisemmissa asioissa esitutkinta voidaan suorittaa osana varsinaisen rikostutkinnan valmistelua (instruction préparatoire), jolloin toimet toteutetaan tutkintatuomarin johdolla. Tutkintatuomarin johdolla suoritettuna rikostutkinnan (instruction) tarkoituksena on ratkaista, onko olemassa riittäviä perusteita toimittaa rikoksen tekijä tuomioistuimen eteen, ja tarvittaessa valmistella asia tuomioistuinkäsittelyä varten.

Se on pakollinen vain rikosasioissa.

Mitkä ovat tutkinnan vaiheet?

Vereksen rikoksen tutkinta voidaan aloittaa, kun rikos on parhaillaan tapahtumassa tai se on juuri tapahtunut tai kun henkilön epäillään olleen osallisena rikokseen. Tutkinta kestää kahdeksan päivää. Virallinen syyttäjä voi pidentää tutkintaa tietyin edellytyksin korkeintaan toiset kahdeksan päivää.

Vereksen rikoksen tutkinnassa rikospoliisi voi tutustua rikospaikkaan, tehdä aineellisia havaintoja, takavarikoida kaikki esineet tai tietovälineet, joista voi olla hyötyä totuuden selvittämisessä, suorittaa kotietsinnän sellaisten henkilöiden asunnossa, jotka vaikuttavat olleen osallisina rikokseen tai joilla vaikuttaa olevan hallussaan tekoon liittyviä esineitä tai tietoja, kuulla kaikkia henkilöitä, joilla voi olla tietoja teosta, tai pidättää henkilön, jonka epäillään osallistuneen rikoksen tekemiseen.

Tavanomaisessa esitutkinnassa rikospoliisi ilmoittaa viralliselle syyttäjälle heti kun se on nimennyt rikoksen mahdollisen tekijän.

Tutkintatuomarin johdolla suoritettuna rikostutkinnassa tuomari tutkii epäillyn puolesta ja häntä vastaan puhuvat seikat ja toteuttaa kaikki toimet, joita hän katsoo totuuden selvittämisen edellyttävän. Hän voi toteuttaa nämä toimet virkansa puolesta tai virallisen syyttäjän tai osapuolten pyynnöstä (esimerkiksi rikospaikkaan tutustuminen, kuulemiset ja kotietsinnät). Tutkintatuomari voi kieltäytyä täyttämästä näitä pyyntöjä, mutta hänen on perusteltava kieltäytymisensä, ja kieltäytymisestä voi valittaa.

Tutkintatuomari voi tarvittaessa siirtää näiden toimien toteuttamisen rikospoliisille virka-apupyynnön perusteella.

Kun tutkintatuomari katsoo tutkinnan päättyneen, hän ilmoittaa asiasta samanaikaisesti molemmille osapuolille ja heidän asianajajilleen. Jos tutkintatuomari päätyy epäilemään henkilöä rikoksesta (mise en examen), virallisella syyttäjällä ja osapuolilla on kuukausi aikaa esittää tutkintatuomarille huomautuksia tai perusteltuja pyyntöjä. Jos henkilöä ei epäillä rikoksesta, aikaa on kolme kuukautta.

Jos rikoksesta epäilty pidätetään, syyttäjä voi tämän jälkeen 10 päivän kuluessa esittää tutkintatuomarille lisävaatimuksia tai huomautuksia, jotka liittyvät ilmoitettuihin tosiseikkoihin. Jos epäiltyä ei pidätetä, aikaa on kuukausi.

Tutkintatuomari voi tällöin

- joko tehdä syyttämättäjäntämispäätöksen (ordonnance de non-lieu), jos hän katsoo, ettei hänen käsiteltäväkseen saatettuja tekoja voida pitää rikoksena (crime), vähäisenä rikoksena (délit) tai rikkomuksena (contravention), jos tekijää ei tunnusteta tai jos hänen syyttämisekseen ei ole riittävästi perusteita.
- tai – jos on riittäviä perusteita katsoa, että henkilö on syyllistynyt lainvastaiseen tekoon – tehdä siirtopäätöksen (ordonnance de renvoi) asian siirtämiseksi vähäisiä rikoksia käsittelevän tuomioistuimen käsiteltäväksi (kun kyseessä on vähäinen rikos tai rikkomus) tai syytteenpanopäätöksen (ordonnance de mise en accusation) asian siirtämiseksi rikostuomioistuimen käsiteltäväksi (kun kyseessä on rikos).

Oikeuteni tutkinnan aikana

- [Oikeuteni pidätyksen aikana \(1\)](#)
- [Oikeuteni tutkintatuomarin suorittamassa ensimmäisessä kuulustelussa \(2\)](#)
- [Rikoksesta epäillyn ja asianmiehen avustaman todistajan asema \(3\)](#)
- [Tutkinnan päättäminen \(4\)](#)

- [Eurooppalainen pidätysmääräys \(5\)](#)
- [Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin \(6\)](#)

Oikeuteni pidätyksen aikana (1)

Jos henkilön epäillään rikkoneen lakia, rikospoliisin virkamies voi pidättää hänet. Virkamiehen on ilmoitettava pidätyksestä viipymättä joko viralliselle syyttäjälle tai tutkintatuomarille tutkintatyypin mukaan.

Jos kyseessä on tavallinen rikos, pidätys voi kestää korkeintaan 24 tuntia, mutta sitä voidaan pidentää toiset 24 tuntia. Esitutkinnassa pidentämispäätöksen tekee virallinen syyttäjä ja varsinaisessa rikostutkinnassa tutkintatuomari.

Pidätysääntöihin on kuitenkin olemassa poikkeuksia. Järjestäytyntä rikollisuutta, huumausaineiden salakuljetusta tai terrorismia koskevilla tapauksilla pidätysaika on pidempi. Lisäksi alaikäisen pidättämisen edellytyksistä ja alaikäisen pidätysajan pidentämismahdollisuudesta on olemassa tarkempia säädöksiä.

Jos pidätysajan enimmäiskesto ei noudateta, koko toimenpide ja kaikki siihen perustuvat myöhemmät toimet voidaan peruuttaa.

Mitä tietoja saan pidätyksestä?

Pidätetyn oikeudet ovat perusoikeuksia. Hänelle on viipymättä kerrottava, minkälaisesta rikoksesta tutkinnassa on kyse, kuinka kauan pidätys kestää ja mitkä ovat pidätetyn oikeudet. Nämä tiedot on annettava pidätetyn ymmärtämällä kielellä. Pidätetty voi siis käyttää maksutta tulkin palveluja.

Oikeuksien ilmoittamisesta ja niiden käytöstä on laadittava pöytäkirja.

- **Oikeus ilmoittaa läheiselle**

Pidätetyllä on oikeus ilmoittaa asiasta läheiselleen (vakitukselle asuinkumppanille, vanhemmalle, veljelle tai sisarelle tai työnantajalle). Rikospoliisin virkamies ottaa puhelimitse yhteyttä tähän henkilöön kolmen tunnin kuluessa pidätyksestä.

- **Oikeus lääkäriin**

Pidätetyllä on oikeus pyytää lääkärintarkastusta kaikkina vuorokaudenaikoina. Lääkäri valitsee rikospoliisin virkamies tai virallinen syyttäjä.

- **Oikeus keskustella asianajajan kanssa**

Pidätetyllä on oikeus pyytää saada keskustella asianajajan kanssa korkeintaan 30 minuuttia. Tämä keskustelu on luottamuksellinen. Asianajaja voi laatia kirjallisia huomautuksia, jotka sisällytetään menettelyä koskevaan asiakirja-aineistoon.

Pidätetty voi valita tuntemansa asianajajan tai pyytää, että asianajajayhdistyksen puheenjohtaja nimeää asianajan viran puolesta.

Jos pidätys johtuu tavallisesta rikoksesta, keskustelut asianajajan kanssa ovat sallittuja pidätyksen ja mahdollisen jatkoajan alusta lähtien.

Jos kyseessä on järjestäytyntä rikollisuus, huumausaineiden salakuljetus tai terrorismi, pidätetty voi kuitenkin keskustella asianajajan kanssa vasta kun pidätys on jatkunut kaksi tai kolme vuorokautta.

Rikospoliisin virkamiehen katsotaan täyttäneen velvollisuutensa, kun hän on tehnyt kaikkensa saadakseen yhteyden asianajajaan.

- **Oikeus vaieta**

Pidätetyllä on oikeus vaieta ja oikeus olla esittämättä lausumia, joita voidaan käyttää häntä itseään vastaan, vaikka rikospoliisin virkamies ei kerro hänelle näistä oikeuksista.

- **Oikeus pyytää, että pidätetyn kotimaan konsulaatille ilmoitetaan pidätyksestä**

Mitä tapahtuu, jos katson, että lausumani on kirjattu väärin?

Pöytäkirjan, johon lausumat on kirjattu, voi jättää allekirjoittamatta.

Mitä voi tapahtua pidätyksen jälkeen?

Virallinen syyttäjä tai tutkintatuomari – tutkintatyypistä riippuen – voi lopettaa pidätyksen milloin tahansa. Pidätetty voidaan vapauttaa tai – jos pidätys on tehty esitutkinnan tai vereksen rikoksen esitutkinnan aikana – syyttäjä voi päättää siirtää asian tutkintatuomarin tai vähäisten rikosten tuomioistuimen (tribunal correctionnel) käsiteltäväksi.

Jos tutkintatuomari käynnistää tutkinnan syyttäjän vaatimuksesta (information judiciaire), asianomainen voidaan tutkintatuomarin suorittaman ensimmäisen kuulustelun jälkeen asettaa rikoksesta epäillyn (mis en examen) tai asiamiehen avustaman todistajan (témoin assisté) asemaan. Rikoksesta epäilty voidaan asettaa oikeudelliseen valvontaan tai määrätä tutkintavankeuteen.

Jos asia siirretään vähäisten rikosten tuomioistuimen käsiteltäväksi ja se on riittävästi valmisteltu, se voidaan käsitellä välittömästi. Muussa tapauksessa vastaajalle voidaan pyynnöstä myöntää aikaa puolustuksen valmistelua varten. Jos tuomioistuin ei käsittele asiaa välittömästi, päätetään vastaajan määräämisestä tutkintavankeuteen tai oikeudelliseen valvontaan.

Vaaditaanko minua luovuttamaan sormenjäljet, DNA-näyte tai muita elimistön nesteitä? Mitkä ovat oikeuteni?

Todistajalta tai epäillyltä voidaan rikosasiassa virallisen syyttäjän luvalla ottaa kehonulkoisia näytteitä (esimerkiksi sylkinäyte DNA-tunnistusta varten) ja tunnistetietoja (sormenjäljet, kämmenjäljet tai valokuvat).

Toimista on mahdollista kieltäytyä, mutta koska niistä on säädetty laissa, kieltäytymistä voidaan tietyin edellytyksin pitää vähäisenä rikoksena, josta voidaan määrätä yhden vuoden vankeusrangaistus ja 15 000 euron sakko.

Voidaanko minulle tehdä henkilöntarkastus?

Rikospoliisin virkamies tunnustelee yleensä pintapuolisesti henkilön vaatteita tarkastaakseen, ettei tällä ole hallussaan esineitä, jotka ovat vaaraksi hänelle itselleen tai muille.

Rikospoliisin virkamies voi myös turvallisuuteen tai tutkintaan liittyvistä syistä päättää tehdä henkilöntarkastuksen, jossa vaatteet on riisuttava kokonaan tai osittain. Henkilönkatsastuksen (kehonsisäisen tarkastuksen) voi suorittaa vain lääkäri.

Nämä toimenpiteet saa suorittaa vain rikospoliisin virkamies, joka on samaa sukupuolta kuin tarkastettava.

Tarkastuksissa löydetty esineet pannaan säilöön ja palautetaan pidätyksen päätyttyä, jos pidätetty vapautetaan.

Voidaanko kodissani, toimistossani tai esimerkiksi autossani tehdä kotietsintä?

Kotietsintä voidaan tehdä vain klo 6.00 ja 21.00 välisenä aikana. Jos kotietsintä on alkanut ennen klo 21.00, sitä voidaan kuitenkin jatkaa klo 21.00 jälkeen.

Poikkeukset ovat sallittuja tuomarin tai syyttäjän valvonnassa, jos kyseessä on järjestäytyneeseen rikollisuuteen, terrorismiin, paritukseen tai huumausaineiden salakuljetukseen liittyvä rikos.

Kotietsintä voidaan suorittaa asunnoissa silloin, kun niissä epäillään olevan esineitä, joiden löytyminen edistää totuuden selvittämistä.

Kyseessä voi olla epäillyn asunto tai sellaisen toisen henkilön asunto, jonka hallussa saattaa olla kyseiseen rikokseen liittyviä esineitä.

Asuntona pidetään henkilön pääasiallista asuinpaikkaa, mutta myös paikkaa, joka on henkilön hallinnassa, riippumatta siitä, onko se hänen vakituinen asuntonsa vai ei.

Näin ollen erilaisia majoituspaikkoja (esimerkiksi hotellihuonetta) ja niihin liittyviä tiloja pidetään asuntoina.

Tuomari arvioi asunnon käsitteen. Vaikka ajoneuvoa ei periaatteessa katsota asunnoksi, sitä voidaan pitää sellaisena, jos sitä käytetään majoitukseen.

Voinko valittaa?

Edellä mainittujen muutosääntöjen noudattamatta jättäminen katsotaan puolustusoikeuksien loukkaamiseksi, josta voi seurata kotietsinnän ja mahdollisten takavarikointien peruuttaminen.

Rikostutkinta: oikeuteni tutkintatuomarin suorittamassa ensimmäisessä kuulustelussa (2)

Ensimmäisen kuulustelun tarkoituksena on kuulla henkilöä teoista, joista häntä syytetään.

Todennettuaan kuulusteltavan henkilöllisyyden tutkintatuomari kertoo seikat, jotka on saatettu hänen käsiteltäväkseen ja niiden oikeudellisen luonnehdinnan.

Tutkintatuomari kertoo kuulusteltavalle tämän oikeudet:

- oikeus oikeudelliseen tulkkiin
- oikeus asianajajan apuun (kuulusteltavan itsensä valitsema tai viran puolesta nimetty asianajaja).

Jos kuulusteltava saapuu kuulusteluun asianajajan seurassa, se suoritetaan välittömästi. Muussa tapauksessa tutkintatuomarin on ilmoitettava kuulusteltavalle uudestaan tämän oikeudesta asianajajaan ja tarvittaessa viran puolesta nimettyyn asianajajaan.

Jos kuulusteltava haluaa käyttää asianajajaa, tämä voi tutustua tutkinta-aineistoon ja kertoa siitä kuulusteltavalle tietyin ehdoin.

Kuulusteltavalla on oikeus vaieta.

Jos kuulusteltavaa epäillään teosta, jota voidaan pitää rikoksena, kuulustelu videoidaan.

Voinko ilmoittaa jo ennen oikeudenkäyntiä olevani syyllinen kaikkiin syytekohtiin tai joihinkin niistä?

Kuulusteltava voi tunnustaa kaikki teot tai vain osan niistä. Tämä on strategiakysymys, josta on syytä keskustella asianajajan kanssa.

Voidaanko syytekohtia muuttaa ennen oikeudenkäyntiä?

Rikostutkinnan aikana tutkintatuomari selvittää sekä asianomaisen puolesta että häntä vastaan puhuvat seikat, ja tekojen oikeudellista luonnehdintaa voidaan muuttaa (lieventäminen tai koventaminen).

Jos rikostutkinnan aikana havaitaan uusia lainrikkomuksia, tuomari voi tutkia niitäkin virallisen syyttäjän pyynnöstä.

Voidaanko minua syyttää rikoksesta, josta minua syytetään toisessa jäsenvaltiossa?

Jos henkilöä syytetään toisessa jäsenvaltiossa, mutta häntä ei ole vielä tuomittu, hänet voidaan ottaa kiinni samasta teosta Ranskan alueella.

Jos henkilö on sen sijaan tuomittu samasta teosta jossakin jäsenvaltiossa, häntä ei voida syyttää eikä tuomita siitä enää Ranskassa (*ne bis in idem* -periaate, jonka mukaan ketään ei voida tuomita kahta kertaa samasta teosta).

Saanko tietää, ketkä ovat todistaneet minua vastaan ja mitä muita todisteita minua vastaan on esitetty?

Kontradiktorisen periaatteen mukaisesti tutkittavan on saatava tietoonsa koko todistusaineisto (todistajanlausunnot ja aineelliset todisteet), jotta hän voi esittää siitä omat huomautuksensa ja valmistella puolustuksensa parhaalla mahdollisella tavalla.

Todistusaineisto sisältyy tutkinta-aineistoon, josta tutkittava saa jäljennöksiä asianajajansa välityksellä tuomarin annettua siihen luvan.

Jos tutkittava tai hänen asianajajansa ilmaisevat todisteita ulkopuolisille, he saattavat rikkoa tutkintasalaisuutta.

Pyydetäänkö rikosrekisteritietojani?

Vastaajan rikosrekisteriote sisältyy aina tutkinta-aineistoon.

Jos olen jonkin muun maan kansalainen, onko minun oltava läsnä rikostutkinnan aikana?

Oikeudelliseen valvontaan saattaa liittyä velvoitteita, joissa epäiltyä kielletään poistumasta Ranskan alueelta tutkintamenettelyn aikana.

Rikoksesta epäillyn sekä asiamiehen avustaman todistajan asema (3)

Ensimmäisen kuulustelun jälkeen tutkintatuomari ilmoittaa kuulusteltavalle, että tämä asetetaan joko rikoksesta epäillyn tai asiamiehen avustaman todistajan asemaan.

Rikoksesta epäillyn asema tarkoittaa, että vakavan tai yhtäpitävän näytön perusteella on syytä olettaa, että henkilö on ollut osallisena rikokseen. Tällöin hänestä tulee rikosoikeudenkäyntimenettelyn varsinainen osapuoli, jota asiamiehen avustama todistaja ei ole.

Asiamiehen avustaman todistajan asema tarkoittaa, että on olemassa aihetodisteita, mutta ne eivät ole riittävän varmoja, jotta henkilöä voitaisiin epäillä rikoksesta. Näin ollen asiamiehen avustama todistaja ei ole rikosoikeudenkäyntimenettelyn osapuoli, mutta hänellä on oikeus tutustua tutkinta-aineistoon sekä oikeus puolustautua, ja hän voi pyytää tutkintatuomaria toteuttamaan tiettyjä toimia.

Nämä asemat johtavat erilaisiin seurauksiin. Vain rikoksesta epäilty voidaan asettaa tuomarin perustellulla päätöksellä oikeudelliseen valvontaan (jolloin häntä voidaan kieltää poistumasta maasta) tai määrätä tutkintavankeuteen, ja vain hänet voidaan siirtää tuomioistuimen tuomittavaksi.

Tällöin hän voi esittää vapauttamispyynnön.

Asiamiehen avustama todistaja voi milloin tahansa menettelyn kuluessa pyytää, että hänet asetetaan rikoksesta epäillyn asemaan.

Mitkä ovat oikeudellisen valvonnan ehdot?

Epäilty voidaan asettaa oikeudelliseen valvontaan, jos rikoksesta, josta häntä epäillään, voi seurata vankeusrangaistus tai sitä ankarampi rangaistus.

Oikeudellinen valvonta on perusteltava tutkinnallisilla syillä (esimerkiksi ulkomaille pakenemisen estäminen) tai turvallisuuteen liittyvillä syillä (esimerkiksi uhrin tapaamisen kieltäminen). Useimpien oikeudelliseen valvontaan kuuluvien toimenpiteiden tarkoituksena on estää rikosentekijän pakeneminen.

Valvonta voidaan lopettaa milloin hyvänsä tutkintatuomarin päätöksellä, virallisen syyttäjän vaatimuksesta tai valvottavan pyynnöstä.

Jos valvottava esittää tällaisen pyynnön, tutkintatuomarin on annettava siitä päätöksensä viiden päivän kuluessa.

Jos valvottava päättää olla noudattamatta oikeudellisen valvonnan velvoitteita, hänet saatetaan määrätä tutkintavankeuteen.

Oikeudelliseen valvontaan asettamista koskevasta määräyksestä voi valittaa muutoksenhakutuomioistuimen tutkintajaostoon.

Mitkä ovat tutkintavankeuteen määräämisen ehdot?

Jotta epäilty voidaan määrätä tutkintavankeuteen, teosta, josta häntä epäillään, on voitava määrätä vähintään kolmen vuoden vankeusrangaistus.

Tutkintavankeuden on oltava ainoa keino säilyttää totuuden selvittämiseksi tarvittavat aineelliset todisteet tai aineellinen näyttö, estää todistajien tai uhrien ja näiden perheiden painostaminen, estää juonittelu rikoksesta epäillyn ja muiden samaan rikokseen osallistuneiden tai rikoskumppaneiden kanssa, suojella rikoksesta epäiltyä ja taata, että tämä on oikeuden käytettävissä, lopettaa rikoksen tekeminen tai ehkäistä sen uusiminen sekä rikosasioissa lopettaa yleisen järjestyksen vastaiset, rikoksen vakavuuden aiheuttamat poikkeukselliset ja jatkuvat levottomuudet.

Tutkintavankeusmääräyksen voi kiistää 10 päivän sisällä määräyksen tiedoksiantamisesta ilmoittamalla asiasta sen rangaistuslaitoksen johtajalle, jossa epäiltyä pidetään vangittuna, tai päätöksen antaneen tuomioistuimen kansliaan.

Tutkinnan päättäminen (4)

Tutkinta päätetään antamalla jokin seuraavista määräyksistä:

Syyttämättäjäättämispäätös (ordonnance de non-lieu)

Tuomari voi tehdä syyttämättäjäättämispäätöksen, jos hän ei ole saanut koottua riittävästi todisteita epäillyn syyllisyydestä. Syytteistä voidaan luopua kokonaan tai osittain.

Jos syytteistä luovutaan osittain, tutkintatuomari tekee muiden tekojen osalta siirtämis- tai syyttämispäätöksen.

Jos syytteistä luovutaan kokonaan ja epäilty on ollut tutkintavankeudessa, hänet vapautetaan ja hänelle palautetaan takavarikoidut esineet.

Epäilty voi käynnistää vahingonkorvausmenettelyn.

On kuitenkin huomattava, että asianomistaja voi valittaa tästä päätöksestä 10 päivän kuluessa sen tiedoksiantamisesta päätöksen tehneen tuomioistuimen kansliaan.

Siirtämispäätös (ordonnance de renvoi)

Jos tuomari katsoo, että perusteet riittävät syytteen nostamiseen, hän voi päättää siirtää asian vähäisten rikosten tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tämä päätös lopettaa mahdollisen oikeudellisen valvonnan tai tutkintavankeuden.

Tuomari voi kuitenkin erikseen perustellulla uudella päätöksellä jatkaa näitä toimenpiteitä. Ne voivat kestää korkeintaan kaksi kuukautta. Jos vastaajan asiaa ei tämän ajan kuluessa ole käsitelty toimivaltaisessa tuomioistuimessa, hänet vapautetaan.

Tuomari voi perustellulla päätöksellä, joka koskee oikeuskäsittelyn mahdottomuutta kahden kuukauden kuluessa, "vain poikkeustapauksessa" määrätä kaksi kahden kuukauden pidennystä. Jos asiaa ei näiden kuuden kuukauden kuluessa ole käsitelty toimivaltaisessa tuomioistuimessa, vastaaja vapautetaan.

Tästä päätöksestä voi valittaa vain siinä tapauksessa, että vastaaja katsoo niiden tekojen, joiden vuoksi hänen asiansa on siirretty vähäisten rikosten tuomioistuimen käsiteltäväksi, olevan rikos (crime), joka olisi pitänyt siirtää rikustuomioistuimen käsiteltäväksi eli josta olisi pitänyt tehdä syyttämispäätös. Myös asianomistaja voi käyttää tätä valituskeinoa.

Syyttämispäätös (ordonnance de mise en accusation)

Rikosasiassa tutkintatuomari voi tehdä syyttämispäätöksen.

Jos epäilty on oikeudellisessa valvonnassa, kun päätös tehdään, toimenpide jatkuu.

Rikoksesta epäiltynä hän voi valittaa tästä päätöksestä.

Eurooppalainen pidätysmääräys (5)

Eurooppalainen pidätysmääräys on menettely, joka korvaa jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen järjestelmän.

Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

Jokainen jäsenvaltio voi ryhtyä tarpeellisiin ja oikeasuhteisiin pakkokeinoihin suhteessa etsittyyn henkilöön.

Etsityllä henkilöllä on pidätyksen jälkeen oikeus saada tietoonsa pidätysmääräyksen sisältö sekä käyttää oikeudellista avustajaa ja tulkkia.

Täytäntöönpanosta vastaavalla viranomaisella on joka tapauksessa oikeus päättää, että se pitää henkilön säilössä tai vapauttaa hänet tietyin ehdoin.

Päätöstä odottaessa täytäntöönpanosta vastaava viranomainen kuulee asianomaista henkilöä. Täytäntöönpanosta vastaavan viranomaisen on tehtävä lopullinen päätös eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta viimeistään 60 päivän kuluessa etsityn henkilön kiinni ottamisesta. Se ilmoittaa tekemästään päätöksestä välittömästi pidätysmääräyksen antaneelle viranomaiselle. Jos toimitetut tiedot eivät riitä, täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi pyytää pidätysmääräyksen antaneelta jäsenvaltiolta lisätietoja.

Eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyvä säilöönottoaika on vähennettävä mahdollisesti määrättävästä vapausrangaistuksen kokonaisajasta.

Puolustuksen valmistautuminen oikeudenkäyntiin (6)

Vastaajan ja hänen asianajajansa välinen suhde perustuu keskinäiseen luottamukseen. Asianajaja on vastaajan uskottu henkilö, ja hän on siksi vaitiolovelvollinen.

Vastaaja voi siis vapaasti kysyä asianajajaltaan kaikista häntä askarruttavista asioista ja pyytää tältä täsmennyksiä väärinkäsitysten välttämiseksi.

Vastaajan on hyvä luovuttaa asianajajalleen ensimmäisessä tapaamisessa kaikki asiaan liittyvät asiakirjat ja tiedot, jotta tämä voi valmistella puolustuksen parhaalla mahdollisella tavalla.

Vastaajan kannattaa kysyä asianajajaltaan kaikista epäselvistä asioista, esimerkiksi menettelyn etenemisestä, menettelyn valintaa koskevasta strategiasta tai siitä, minkälaisia kysymyksiä asiaa käsittelevät tuomarit vastaajalle todennäköisesti esittävät.

Myös menettelyn mahdolliset lopputulokset, rangaistukset ja rangaistusten muuntamisjärjestelyt on hyvä selvittää asianajajan kanssa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017

Jos vastaaja on täysi-ikäinen ja tunnustaa teot, joista häntä syytetään, ja jos on kyse vähäisestä rikoksesta, josta voidaan langettaa sakko tai korkeintaan viiden vuoden vankeusrangaistus, voidaan soveltaa menettelyä, jossa seuraamus määrätään ilman oikeudenistuntoa (comparution immédiate sur reconnaissance préalable de culpabilité). Tässä menettelyssä vastaajan on käytettävä asianajajaa. Sen avulla on mahdollista saada lievempi rangaistus.

Missä oikeudenkäynti pidetään?

Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy lainvastaisen teon luonteen ja alueellisen toimivallan perusteella. Jos kyseessä on rikkomus (contravention), teon tapahtumapaikkakunnan tai vastaajan kotipaikkakunnan paikallinen tuomioistuin (jurisdiction de proximité) tai poliisituomioistuin (tribunal de police) on toimivaltainen.

Vähäisen rikoksen (délit) käsittelee rikoksen tapahtumapaikkakunnan, vastaajan kotipaikkakunnan tai hänen pidätyspaikkakuntansa vähäisten rikosten tuomioistuin (tribunal correctionnel).

Jos kyseessä on rikos (crime), rikoksen tapahtumapaikkakunnan tai vastaajan kotipaikkakunnan tai hänen pidätyspaikkakuntansa rikostuomioistuin (cour d'assises) on toimivaltainen.

Rikosoikeudenkäyntimenettely on suullinen ja julkinen. Asia käsitellään poikkeuksellisesti suljetuin ovin, jos rikoksen tekijä on alaikäinen tai – uhrin pyynnöstä – raiskaus- ja kidutustapauksissa tai sellaisissa tapauksissa, joihin liittyy julmuutta ja seksuaalista väkivaltaa.

Rikkomuksia ja vähäisiä rikoksia koskeissa asioissa päätöksen tekee yksi tai useampi ammattituomari. Rikostuomioistuin sen sijaan koostuu yhdeksästä maallikkovalamiehestä ja kolmesta ammattituomarista, ja se tekee päätöksensä kahdeksan äänen määränemmistöllä.

Voivatko syytteet muuttua oikeudenkäynnin aikana?

Tuomioistuin käsittelee vain syytteessä mainitut seikat. Se ei voi ottaa huomioon muita tosiseikkoja.

Tuomioistuimella on sen sijaan oikeus määrittellä istunnon aikana uudelleen sen käsiteltäväksi saatetut tosiseikat edellyttäen, että vastaajalla on ollut tilaisuus esittää näkemyksensä uusista syytekohtista. Jos tuomioistuimen käsiteltäväksi tulee tosiseikkojen uudelleenmäärittelyn myötä uusia tosiseikkoja, ne voidaan käsitellä vain, jos vastaaja vastaa niihin vapaaehtoisesti.

Ranskassa ei ole käytössä menettelyä, jossa vastaaja tunnustaa syyllisyytensä. Sen sijaan joissakin vähäisissä rikoksissa on mahdollista soveltaa syyllisyyden tunnustamiseen perustuvaa menettelyä, jossa seuraamus määrätään ilman oikeudenistuntoa. Jos vastaaja tunnustaa, hänen tunnustuksensa käsitellään oikeudessa, ja tuomioistuin arvioi sen kuten kaikki muutkin todisteet.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Vastaajan on oltava läsnä koko oikeudenkäynnin ajan. Jos vastaaja jää saapumatta oikeuteen ilman pätevää syytä, hänet tuomitaan poissaolevana, jollei tuomioistuin suostu lykkäämään istuntoa vastaajan saapumiseen saakka. Tuomioistuimen ei kuitenkaan ole pakko suostua tällaiseen pyyntöön. Jos vastaajan asianajaja on paikalla, häntä voidaan kuitenkin kuulla, ja hän voi edustaa vastaajaa. Rikosasiassa vastaaja voidaan määrätä pidätettäväksi.

Ranskassa videon välityksellä voidaan kuulla vain todistajia, asianomistajia ja asiantuntijoita.

Jos vastaaja ei ymmärrä tuomioistuimessa käytettävää kieltä, häntä varten nimetään tulkki viran puolesta.

Rikosoikeudenkäynnissä vastaajan on käytettävä asianajajaa. Asianajajan käyttäminen on vapaaehtoista vain, jos kyseessä on vähäinen rikos (délit) tai rikkomus (contravention). Asianajajaa voi vaihtaa oikeudenkäynnin aikana.

Vastaajalla on oikeus puhua oikeudenkäynnissä. Hänellä on oikeus myös vaieta koko menettelyn ajan. Vaikenemalla hän ei ehkä kuitenkaan saa tuomareita vakuuttumaan syyttömydestään. Vastaajaa ei voida tuomita pelkästään sillä perusteella, että hän on valehdellut oikeudenistunnossa. Valehteleväminen kuitenkin vaikuttaa tuomioistuimen päätökseen. Lisäksi se voi vaarantaa asianajajan strategian.

Mitkä ovat oikeuteni minua vastaan esitettävään todistusaineistoon nähden?

Kaikista aineistoon sisältyvistä todisteista on käytävä ns. kontradiktorinen näkemystenvaihto, jossa kuullaan molempia osapuolia, jotta niistä voidaan keskustella. Ranskan rikosoikeudessa todistelu on vapaata, ja se voidaan suorittaa kaikin mahdollisin keinoin. Vastaaja voi siis esittää kaikki tarvittavat todisteet, myös yksityisetsivän hankkimat, kunhan ne ovat laillisia.

Vastaaja voi vaatia todistajien kuulemistä. Hän voi esittää istunnossa todistajille kysymyksiä suoraan tai asianajajansa välityksellä ja kiistää heidän lausuntonsa kaikin mahdollisin keinoin.

Otetaanko rikosrekisteritietoni huomioon oikeudenkäynnissä?

Tuomarit tutustuvat vastaajan rikosrekisteriin. Rikosrekisteriote sisältyy oikeudenkäyntiaineistoon koko oikeudenkäynnin ajan. Asiaa käsittelevä toimivaltainen lainkäyttöviranomainen voi myös halutessaan pyytää vastaajan rikosrekisteriotteen toisesta jäsenvaltiosta.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päättyttyä?

Asianajaja keskustelelee vastaajan kanssa jo ennen oikeudenkäyntiä sen mahdollisista tuloksista siinä tapauksessa, että vastaaja on kertonut avoimesti tilanteestaan. Tuomioistuin voi päätyä vapauttamaan vastaajan syytteestä tai tuomita hänet rangaistukseen.

Jos vastaaja tuomitaan, mahdolliset rangaistukset ovat seuraavat:

Vapausrangaistukset:

- Rikosasioissa elinkautinen tai määräaikainen vankeusrangaistus; määräaikaisen rangaistuksen enimmäiskesto määritetään rikoslaissa, ja se on 10–30 vuotta.
- Vähäisiä rikoksia (délit) koskevissa asioissa enimmäisrangaistus on 10 vuotta vankeutta.

Jos näihin vapausrangaistuksiin sisältyy vapauttamismahdollisuus, niitä voidaan muuntaa. Mahdollisia ovat esimerkiksi ehdonalainen vapauttaminen, osittainen vapaus tai rangaistuksen lieventäminen.

Muut rangaistukset:

- Kaikissa asioissa voidaan määrätä sakko, jonka määrä on vahvistettu eri rikkomuksille.
- Vähäisiä rikoksia tai rikkomuksia koskevissa asioissa on mahdollista määrätä vahingonkorvauseuraamus (sanction-réparation), jossa tuomitun on korvattava uhrin kärsimä vahinko.
- Tuomioistuin voi määrätä täydentäviä rangaistuksia. Tällaisia rangaistuksia ovat esimerkiksi yhdyskuntapalvelu (tuomitun suostumuksella), oikeudenmenetys (esimerkiksi ajo-oikeuden), omaisuuden takavarikointi, laitoksen sulkeminen, kansalaisoikeuksien (esim. äänioikeuden) menettäminen ja sekkien asetuskielto. Tuomioistuin voi myös julistaa (ulkomaalaiselle) maahantulokiellon tai oleskelukiellon.

Mikä on rikoksen uhrin rooli oikeudenkäynnissä?

Uhuri tai hänen edustajansa voi olla läsnä oikeudenkäynnissä. Jos hän tai hänen edustajansa ei ole läsnä, hänen katsotaan peruuttaneen vaatimuksensa. Hän voi olla kanteen alullepanija. Jos hän tai hänen edustajansa on läsnä oikeudenkäynnissä, hän voi puolustaa etujaan ja vaatia korvausta kärsimästään vahingosta.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017

4 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päättyttyä

Voinko hakea muutosta tuomioon?

Tietyistä poliisituomioistuimen (tribunal de police) ja paikallisen tuomioistuimen (juridiction de proximité) rikkomusasioissa antamista tuomioista voi valittaa muutoksenhakutuomioistuimen rikosasioita käsittelevään jaostoon (Chambre des appels correctionnels) 10 päivän kuluessa tuomion julistamisesta.

Vähäisten rikosten tuomioistuimen (tribunal correctionnel) antamista tuomioista voi valittaa muutoksenhakutuomioistuimen rikosasioita käsittelevään jaostoon 10 päivän kuluessa tuomion julistamisesta.

Rikostuomioistuimen (Cour d'Assises) tuomiosta voi valittaa toiseen rikostuomioistuimeen 10 päivän kuluessa tuomion julistamisesta.

Muutosta voi hakea joko tuomion rikosoikeudelliseen osaan (rangaistukseen) tai sen yksityisoikeudelliseen osaan (uhrille myönnetty vahingonkorvaus).

Myös muutoksenhakutuomioistuimen tai viimeisen oikeusasteen antamaan tuomioon voi hakea muutosta kassaatiotuomioistuimen rikosasioita käsittelevältä jaostolta (Chambre criminelle de la Cour de Cassation) viimeistään viiden kokonaisen päivän kuluttua riidanalaisen tuomion julistamisesta.

Kassaatiotuomioistuin on korkein oikeusaste, ja se ottaa määräajassa kantaa valituksen tutkittavaksi ottamiseen: jos se otetaan tutkittavaksi, kassaatiotuomioistuin ei ratkaise riita-asian sisältöä vaan ottaa kantaa ainoastaan oikeuden soveltamiseen.

Muutoksenhakemus on esitettävä riidanalaisen päätöksen antaneen tuomioistuimen kansliaan tai sen rangaistuslaitoksen johtajalle, jossa vastaaja on pidätettynä.

Hakemus on aina ehdottomasti allekirjoitettava.

Miten muutoksenhaku tapahtuu?

Riidanalaisen päätöksen täytäntöönpano keskeytyy sekä muutoksenhaun että kassaatiotuomioistuimeen tehdyn valituksen ja sen käsittelyprosessin ajaksi.

Jos vastaaja on tuomittu vapausrangaistukseen ja hän on vangittuna, riidanalaisesta päätöksestä valittaminen ei kuitenkaan keskeytä vankeutta uuden päätöksen antamiseen asti.

Istunto on pidettävä ”kohtuullisen” ajan kuluessa muutoksenhakemuksen kirjaamisesta siinä tuomioistuimessa, josta muutosta haetaan.

Mitä muutoksenhakukäsittelyssä tapahtuu?

Koska rikosoikeudenkäyntimenettely on suullinen, vastaajalla on oikeus esittää ja käsitellä muutoksenhakukäsittelyssä uutta todistusaineistoa ja uusia todistuskeinoja. Niistä käydään ns. kontradiktorinen näkemystenvaihto, jossa kuullaan molempia osapuolia.

Muutoksenhakutuomioistuimen rikosasioita käsittelevä jaosto ja rikostuomioistuin voivat muutoksenhakutuomioistuinina toimiessaan joko vahvistaa riidanalaisen päätöksen tai kumota sen.

Vastaajan alkuperäistä tuomiota voidaan koventaa tai asianomistajan (uhrin) vaatimaa vahingonkorvausta korottaa vain tietyissä tapauksissa, esimerkiksi silloin, kun syyttäjällä on tehnyt valituksen tai vastavalituksen.

Kun kassaatiotuomioistuin ottaa kantaa oikeuden soveltamiseen, se voi riidanalaisen päätöksen mitätöidessään ja kumotessaan joko palauttaa asian tai olla palauttamatta sitä muutoksenhakutuomioistuimen käsiteltäväksi.

Tuomioistuimen päätös saa lainvoiman vasta kun määräajat kaikkien muutoksenhakekeinojen käyttämiseksi ovat kuluneet umpeen.

Jos vastaaja vapautetaan syytteestä alkuperäisestä tuomiosta tehdyn valituksen jälkeen, hän voi tämän muutoksenhakutuomioistuimen päätöksen tultua lainvoimaiseksi tietyin edellytyksin hakea täysimääräistä korvausta aineellisista ja aineettomista vahingoista, joita tämä aiheeton vankeus on aiheuttanut.

Vastaajalle ilmoitetaan oikeudesta saada korvauksia vapauttamispäätöksen tiedoksiantamisen yhteydessä.

Vastaajan on kuuden kuukauden kuluessa vapauttamispäätöksen tiedoksiantamisesta jätettävä korvaushakemus päätöksen tehneen muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäiselle puheenjohtajalle.

Tämä tekee korvaushakemuksesta perustellun päätöksen julkisen istunnon perusteella. Tässä istunnossa vastaaja voi pyytää tulla kuulluksi joko henkilökohtaisesti tai asianajajansa välityksellä.

Muutoksenhakutuomioistuimen ensimmäisen puheenjohtajan päätöksestä voi valittaa vankeusaikakorvauksia käsittelevälle kansalliselle lautakunnalle (Commission nationale de réparation des détentions, CNR) 10 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi antamisesta.

CNR ratkaisee asian itsenäisesti, eikä sen päätökseen voi hakea muutosta.

Valtio maksaa myönnetyt korvaukset.

Mitä tietoja rikosrekisteriin merkitään?

Jos vastaaja tuomitaan muutoksenhaun jälkeen lainvoimaisella tuomiolla rangaistukseen, tuomio merkitään hänen rikosrekisteriinsä, jota tuomitun kotimaan tuomioistuinlaitos säilyttää.

Olen toisen jäsenvaltion kansalainen. Voidaanko minut palauttaa kotimaahan oikeudenkäynnin jälkeen?

Tuomittujen siirtämisestä 21. maaliskuuta 1983 tehdyn yleissopimuksen mukaan siirtämistä kotimaahan voi pyytää joko kotimaa tai tuomiovaltio Ranska.

Siirtäminen edellyttää kuitenkin, että tuomittu antaa siihen suostumuksensa etukäteen, vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena siirtämisen oikeudellisista seurauksista.

Tuomittu voi myös itse pyytää siirtämistä kotimaahansa. Pyyntöön hyväksyminen edellyttää useiden ehtojen täyttymistä.

Jos minut tuomitaan, voidaanko minua syyttää uudelleen samasta rikoksesta?

Ranskan rikosoikeudessa noudatetun *ne bis in idem* säännön mukaan jossakin jäsenvaltiossa lainvoimaisella päätöksellä tuomittua ei voida syyttää tai tuomita samasta teosta toisessa jäsenvaltiossa.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017

5 – Liikenne rikkomukset ja muut vähäiset rikkomukset

Ranskassa joitakin vähäisiä rikkomuksia eivät käsittele oikeus- vaan hallintoviranomaiset. Tällaisia ovat etenkin liikenne rikkomukset. Näissä erityismenettelyissä noudatetaan perusoikeuksia, etenkin puolustautumisoikeutta. Hallinnollinen seuraamus ei myöskään koskaan voi olla vapausrajoitus.

Toimivaltainen hallintoviranomainen, joka on todennut lakisääteisen velvoitteen rikkomisen, määrää seuraamuksen suoraan lain nojalla. Kaikki seuraamuspäätökset on perusteltava, ja ne voidaan kiistää. Seuraamus on välittömästi täytäntöönpanokelpoinen, vaikka siitä valitettaisiin.

Miten käsitellään vähäisiä liikenne rikkomuksia?

Liikenne rikkomukset käsittelee suoraan rikkomuksen todennut viranomainen, poliisi (police) tai järjestyspoliisi eli santarmi (gendarme). Sovellettava seuraamus ilmoitetaan rikkojalle välittömästi. Sitä ennen hänelle kerrotaan seuraamuksen perustelut, ja hän voi esittää omat huomautuksensa. Hänelle annetaan pöytäkirja, johon on merkitty rikkomus ja siitä määrätty seuraamus. Seuraamus on suoritettava heti määräämisen jälkeen.

Seuraamuksena on kiinteämääräinen sakko sekä mahdollisesti ajoneuvon asettaminen ajokieltoon.

Toisen jäsenvaltion kansalaiselle, joka rikkoo tieliikennelakia, määrätään seuraamus Ranskassa. Jos seuraamusta ei suoriteta ennen kotimatkaa, voidaan ryhtyä syytöksiin.

Jos rikkoja kiistää seuraamuksen, hän voi valittaa päätöksestä kahden kuukauden kuluessa. Tällöin valittajalle taataan, että seuraamus ei voi koventua valitusprosessin aikana.

Seuraamus kiistetään suoraan kyseiselle hallintoviranomaiselle ilman oikeudenkäyntiä. Valitus tehdään ensin seuraamuksen määränneelle viranomaiselle (oikaisuvaatimus), ja jos oikaisuvaatimus hylätään, muutosta voi hakea ylemmältä hallintoviranomaiselta.

Menettely selostetaan pöytäkirjassa, joka rikkojalle annetaan seuraamuksen määräämisen yhteydessä.

Asia voidaan viedä hallintotuomioistuimeen vasta kun nämä muutoksenhakekeinot on käytetty.

Miten muita vähäisiä rikkomuksia käsitellään?

Muut hallintoviranomaisten käsittelemät rikkomukset ovat vakavampia ja liittyvät rahoitusmarkkinasäännöksiin, kilpailuoikeuteen tai verotus- tai maahanmuuttosäännöksiin.

Merkitäänkö nämä rikkomukset rikosrekisteriin?

Liikenne rikkomuksia tai muita Ranskan hallintoviranomaisten käsittelemiä rikkomuksia ei merkitä tekijän rikosrekisteriin.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/01/2017